

Vlaams
Parlement

stuk **1716** (2011-2012) – Nr. 3
ingediend op 19 november 2012 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

houdende de stimulering van een inclusief Vlaams
ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen

Hoorzitting

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Mia De Vits

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen, N.;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

1716 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2: Amendementen

INHOUD

I.	Uiteenzetting door de heer Piet Van Schuylenbergh, directeur afdeling OCMW's van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	4
1.	Het decreet van 30 april 2004 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen.....	4
2.	Aanleiding tot het ontwerp van decreet	4
3.	Het ontwerp van decreet.....	4
4.	Relevante partnerorganisatie	5
5.	Profiel van een partnerorganisatie	5
6.	Wie is het best geplaatst?	5
7.	Wat deed/doet de VVSG?	5
8.	Toegepast op het lokaal ouderenbeleid?	6
9.	VVSG-boodschap	6
II.	Uiteenzetting door de heer Jul Geeroms, voorzitter van de Vlaamse Ouderenraad	7
III.	Vragen van de leden	8
IV.	Uiteenzetting door de heer Johan Truyers, adjunct-algemeen secretaris OKRA	13
V.	Uiteenzetting door de heer Pieter Van Herck, senior fellow van het Itinera Institute	14
1.	Positief	14
2.	Kritische reflecties	15
3.	Matrixorganisatie	15
VI.	Vragen van de leden	16
	Gebruikte afkortingen	18

Op woensdag 7 november 2012 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid een hoorzitting over het ontwerp van decreet houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen. Gehoord werden de heer Piet Van Schuylenbergh, directeur afdeling OCMW's van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de heer Jul Geeroms, voorzitter van de Vlaamse Ouderenraad, de heer Johan Truyers, adjunct-algemeen secretaris OKRA, en de heer Pieter Van Herck, senior fellow van het Itinera Institute.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER PIET VAN SCHUYLENBERGH, DIRECTEUR AFDELING OCMW'S VAN DE VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN

1. Het decreet van 30 april 2004 houdende de stimulering van een inclusief Vlaams ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen

De heer *Piet Van Schuylenbergh* zegt dat het decreet van 30 april 2004 uit drie delen bestaat. Er is een deel over coördinatie en organisatie van het Vlaamse ouderenbeleid, en met bepalingen hoe dat tot stand moet komen en hoe dat moet worden gecoördineerd om een inclusief ouderenbeleid tot stand te brengen. Het tweede deel gaat over de Vlaamse ouderenraad als partner van de Vlaamse Regering. Het derde deel handelt over het stimuleren van een inclusief lokaal ouderenbeleid en ouderenbeleidsparticipatie bij het lokaal beleid.

2. Aanleiding tot het ontwerp van decreet

De reden om het decreet aan te passen heeft vooral betrekking op het derde deel. Het decreet van 30 april 2004 bepaalt dat er geld wordt uitgetrokken voor de lokale besturen om een lokaal ouderenbeleid te voeren. Er is daarvoor 1,5 miljoen euro nodig. Er werd de voorbije jaren echter slechts 148.000 euro beschikbaar gesteld.

De tweede reden is planlastenvermindering, die inmiddels is ingevoerd bij decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd of het Planlastendecreet. Dit decreet bepaalt dat Vlaanderen de lokale besturen moet ondersteunen in plaats van planlasten op te leggen. Vanuit die ondersteuning werden heel wat instrumentele voorwaarden afgeschaft. Dit zijn voorwaarden die lokale besturen moeten in acht nemen, maar die niet over de inhoud van het gevoerde beleid gaan maar louter over de instrumenten die gehanteerd moeten worden om een beleid te voeren.

Artikel 10 van het decreet van 30 april 2004 bepaalt de instrumentele voorwaarden. Het lokaal bestuur moet tweemaal per legislatuur een lokaal ouderenbeleidsplan opstellen. Er moet ook tweemaal per legislatuur een voortgangsrapport worden voorgelegd. Er moet een verantwoordelijke schepen zijn, met daarnaast een ouderenbeleidcoördinator, een ouderenadviesraad, een afsprakennota over de realisatie van de participatie van ouderen en een ondersteuning van verenigingen of steun in natura, bijvoorbeeld infrastructuur, à rato van 1 euro per oudere inwoner. Deze instrumenten verdwijnen in het ontwerp van decreet.

3. Het ontwerp van decreet

Dit ontwerp van decreet bouwt inhoudelijk voort op het decreet van 30 april 2004. Het Vlaamse ouderenbeleid moet ten eerste inclusief, gecoördineerd en samenhangend zijn. Vervolgens wordt de rol van de Vlaamse ouderenraad als Vlaams adviesorgaan duidelijker omschreven qua taken, samenstelling, werking en financiering. Een derde deel in het ontwerp van decreet is het stimuleren van het lokaal ouderenbeleid.

Het lokaal ouderenbeleid moet inclusief zijn en is de verantwoordelijkheid van de lokale besturen. Met inclusief bedoelt de Vlaamse Regering dat het beleid alle beleidsdomeinen moet overschrijden en dat de impact van het gemeentelijke beleid op ouderen moet worden bekeken.

De belangrijkste wijziging die het ontwerp van decreet aanbrengt is dat er geen rechtstreekse subsidiëring van de lokale besturen meer is. Vlaanderen zal de lokale besturen aan de hand van een of meerdere partnerorganisaties ondersteunen. Er zullen met deze partnerorganisaties convenanten worden afgesloten.

4. Relevante partnerorganisatie

Een relevante partnerorganisatie heeft volgens het ontwerp van decreet als opdracht, de kennis van een lokaal bestuur en ouderen op het terrein met betrekking tot de ontwikkeling van een inclusief ouderenbeleid en de beleidsparticipatie van ouderen te versterken of te ondersteunen. Volgens het ontwerp van decreet kunnen dit de VVSG, de Vlaamse ouderenraad, de provincies, consultancybureaus of andere zijn.

5. Profiel van een partnerorganisatie gelet op de opdracht in het ontwerp van decreet

Een partnerorganisatie moet de lokale besturen ondersteunen. Dat veronderstelt volgens de heer Piet Van Schuylenbergh kennis van zaken over de werking van die lokale besturen en van de beleidsdomeinen waarbinnen de lokale besturen actief zijn. De partnerorganisatie moet een visie hebben op een inclusief en samenhangend beleid op lokaal niveau. Dit is de kern van de opdracht. De ondersteuning is geen instrumentele ondersteuning. Het zal een ondersteuning zijn bij de ontwikkeling van strategische doelstellingen en de uitwerking van beleid. Dit uiteraard met aandacht voor de participatie van de doelgroep.

6. Wie is het best geplaatst?

In het ontwerp van decreet wordt de Vlaamse ouderenraad aangehaald als mogelijke partner. De Vlaamse ouderenraad is in hoofdzaak een Vlaams adviesorgaan voor de Vlaamse overheid. De spreker vraagt of het zijn taak is de lokale besturen te ondersteunen? Ook de provincies worden vermeld. Zij zijn een bovenlokaal beleidsniveau met een sterke focus op grondgebonden materies zoals blijkt uit het witboek Interne Staatshervorming. De spreker stelt de vraag of de verantwoordelijkheden van de provincies niet eerder daar liggen dan in het ondersteunen van de lokale besturen. De consultancybureaus zijn de commerciële sector en moeten geld verdienen. Tot slot is er de VVSG. Dit is de ledenvereniging van lokale besturen met als statutair doel onder meer de lokale besturen te ondersteunen. De VVSG ondersteunt momenteel de lokale besturen bij het lokaal ouderenbeleid.

7. Wat deed/doet de VVSG?

Er is een convenant tussen de VVSG en de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met daaraan een beleidsplan gekoppeld voor de periode 2010-2014, dat erop is gericht de lokale besturen te ondersteunen bij het voeren van een lokaal welzijns- en gezondheidsbeleid.

In dat convenant zijn er vier strategische doelstellingen. Het is de eerste rol van de VVSG om de lokale besturen te ondersteunen om de brede toegankelijkheid van dienst- en hulpverlening te verhogen. Het gaat over de bereikbaarheid in de brede betekenis van het woord. Is dienst- en hulpverlening bereikbaar, beschikbaar, bruikbaar, betaalbaar en betrouwbaar? De tweede strategische doelstelling is de lokale besturen ondersteunen om een integraal welzijnsbeleid te voeren. De derde strategische doelstelling bestaat uit het ondersteunen van de lokale besturen om hun dienstverlening te verbeteren. Tot slot is er de ondersteuning van lokale besturen om nieuwe beleidsontwikkelingen toe te passen.

8. Toegepast op het lokaal ouderenbeleid?

In het kader van deze convenant met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft de VVSG al meerdere acties ondernomen om de lokale besturen te ondersteunen bij het voeren van een lokaal ouderenbeleid. Zo verzorgde de VVSG een opleiding voor ouderenbeleidscoördinatoren, die in het decreet van 30 april 2004 zijn ingeschreven. Er zijn talloze goede praktijken verzameld over proactief handelen, vooral voor ouderen in kansarmoede. Dat is de moeilijkst bereikbare doelgroep. De georganiseerde ouderen zijn veel beter te bereiken dan de doorgaans niet-georganiseerde ouderen in kansarmoede. Een aantal besturen heeft goede praktijken over het proactief bereiken van die ouderen.

Daarbij aansluitend ontwikkelde de VVSG een actie rond de proactieve rechtendetectie voor ouderen. Het is belangrijk dat mensen goed weten wat hun rechten zijn. Een volgende actie is een opleiding over hoe lokale besturen een beroep kunnen doen op oudere vrijwilligers in een proactief kader. Een bestuur moet niet alles doen, het moet gebruikmaken van de aanwezige actoren.

Een meer beleidsmatig actie is een vorming voor lokale besturen over werken met integraal meerjarenplan en hoe men de doelgroepen betreft bij het beleid. Een actie is een opleiding over hoe men de lokale dienstverlening kan aanpassen aan moeilijk bereikbare doelgroepen. Deze groep is belangrijk omdat men vaststelt dat lokale besturen daar de meeste ondersteuning nodig hebben.

De VVSG ontwikkelde ook acties over het begeleiden van inspraakprocessen en het ontsluiten van participatiemethodieken gericht op ouderen. Bij deze acties blijkt dat participatie moeilijk is. Adviesraden zijn een goede vorm van participatie, die echter ook zijn grenzen heeft. Adviesraden bereiken niet alle burgers, zeker de niet-georganiseerde burgers niet. Voor de VVSG is dat onvoldoende als participatie. De vraag is hoe men de mensen naast de adviesraden bij het beleid kan betrekken. Het is verder kijken dan alleen maar de adviesraden.

Tot slot zijn er de acties die de VVSG uitvoert in samenwerking met andere partners, zoals de Vrije Universiteit Brussel en de World Health Organisation. Een voorbeeld daarvan is de leeftijdsvriendelijke stad. Men zet daar in op het toegankelijk maken van gemeenten voor ouderen. De dementievriendelijke gemeente is een project dat samen met de Koning Boudewijnstichting werd opgezet.

De sterkte van het lokale niveau is de integrale aanpak. De sterkte van het lokaal beleid is die mix van doelgroepen en beleidsdomeinen. Mensen leven ook in verschillende kringen en zijn meer dan doelgroepen van het beleid. Zeker de meest kwetsbare burgers worden met meerdere met elkaar samenhangende problemen geconfronteerd, en verwachten van het lokaal bestuur een beleid dat omvattend inzet op alle facetten.

9. VVSG-boodschap

Participatie is meer dan adviesraden. De moeilijkste groep kan niet worden bereikt met adviesraden. Op die groep moet worden gefocust. Het belang van het middenveld mag niet vergeten worden. Het bestuur moet werken met de actoren op het terrein. Dit is het actief burgerschap.

De ondersteuning van de lokale besturen vergt expertise over de werking van die besturen, en dit zowel op het politieke, als op het ambtelijke niveau. De VVSG voelt in alle bescheidenheid aan dat de lokale besturen vertrouwen hebben in haar. Dit is een belangrijke troef van de VVSG.

II. UITEENZETTING DOOR DE HEER JUL GEEROMS, VOORZITTER VAN DE VLAAMSE OUDERENRAAD

De heer *Jul Geeroms* zegt dat de Vlaamse Ouderenraad altijd voorstander is geweest van ouderenadviesraden voor alle beleidsniveaus.

Ten eerste is er de ondervertegenwoordiging van ouderen in organen waar beslissingen worden genomen die voor ouderen van belang zijn. Daarnaast is er de overweging dat goede democratische politieke besluitvorming niet beperkt mag blijven tot verkiezingen op geregelde tijdstippen. Er zou een dialoog moeten tot stand komen tussen de politieke verantwoordelijken en oudere burgers. De Vlaamse Ouderenraad heeft tot nog toe geen andere vorm gevonden die meer aan die doelstelling kan beantwoorden dan een ouderenadviesraad. Het is de enige vorm van dialoog tussen burger en bestuur, waar de burgers autonomie hebben om op het bestuur te kunnen antwoorden.

De erkenning van de Vlaamse ouderenraad in dit ontwerp van decreet vindt de organisatie positief. In dit ontwerp van decreet gaat het over het lokale niveau en de beleidsparticipatie aldaar. Het oorspronkelijke decreet voorziet in subsidies. De voorwaarden verbonden aan de rechtstreekse ondersteuning van de gemeenten vormden een instrumentarium voor het lokale beleid. Het ontwerp van decreet is op dit punt volkomen anders.

De Vlaamse Ouderenraad stelt vast dat de voorwaarden opgenomen in het decreet van 30 april 2004 functioneren als een referentiekader dat stimulerend werkt voor het ontwikkelen van een ouderenbeleid en van de beleidsparticipatie van ouderen. Dit kader verdwijnt. In zijn advies is de Vlaamse Ouderenraad blijven pleiten voor het behoud van dat kader. Daarin zijn met name belangrijk: een schepen verantwoordelijk voor het ouderenbeleid, de betrokkenheid van de ouderen en hun organisaties bij het uitstippelen van het ouderenbeleid via een ouderenadviesraad, expliciete aandacht voor ouderen in het strategische meerjarenplan van de lokale overheid, het aanstellen van een ouderenbeleidcoördinator en de ondersteuning van particuliere verenigingen en instellingen van en voor ouderen.

Het decreet van 30 april 2004 vormt ook een kader voor de provincies en voor de provinciale ouderendiensten om het lokale ouderenbeleid te ondersteunen en de kwaliteit ervan te verbeteren. Bij de jongste gemeenteraadverkiezingen werden er voor de eerste maal memoranda opgesteld door een reeks van gemeentelijke adviesraden. De kwaliteit van die memoranda was behoorlijk. Er is een zekere vooruitgang en men is van oordeel dat de provincies daar een belangrijke rol in hebben gespeeld. De vraag rijst wat er met de ondersteuning van de provincies zal gebeuren in het kader van de interne staatshervorming. In het ontwerp van decreet worden de provincies alleen vermeld als partnerorganisaties.

In de plaats van dat alles komen er partnerorganisaties. In het ondersteunen van het lokaal ouderenbeleid zijn er twee elementen. In de eerste plaats is er de ondersteuning van het lokale bestuur. De VVSG is daarvoor uiteraard de uitgelezen partner. Daarnaast is er de inhoudelijke kant, en in het bijzonder de autonomie van de ouderen. De ouderen zelf dienen te worden ondersteund om hun rol te spelen op het lokale niveau. Er is een evenwicht nodig in de voorwaarden die men oplegt aan de partnerorganisaties. De Vlaamse Ouderenraad is geen voorstander van het werken met partnerorganisaties, maar zal onderzoeken of het wenselijk, dan wel mogelijk is om zelf partnerorganisatie te worden. In elk geval wenst de Vlaamse Ouderenraad betrokken te worden bij wat de partnerorganisaties zullen doen. Zo kan men garanderen dat er met de invalshoek en met de ondersteuning van de ouderen voldoende rekening wordt gehouden. De Vlaamse Ouderenraad pleit voor een toevoeging van de Vlaamse ouderenraad bij de actoren in artikel 9, §2, 3°, van het ontwerp van decreet. De Vlaamse Ouderenraad stelt voor om dat als volgt te herformuleren: “3° ze betreft de actoren en de Vlaamse ouderenraad bij het vervullen van de opdrachten,

vermeld in 10° en 2°.”. De Vlaamse ouderenraad kan door zijn participeren aan het beleid van ouderen, een rol spelen voor die partnerorganisaties.

In artikel 4 van het ontwerp wordt de rol van de Vlaamse Regering beperkt tot de stimulering van de betrokken actoren. Voor het overleg en de coördinatie tussen de betrokken actoren ziet men een opdracht voor de Vlaamse ouderenraad. Als men dit zo ziet, dan verwacht men dit ook in de opdrachtoomschrijving van de Vlaamse ouderenraad zou worden opgenomen, zoals omschreven in artikel 4 of bij artikel 7, §1, van het ontwerp van decreet. De Vlaamse Ouderenraad stelt voor om aan artikel 4, §3, of artikel 7, §1, het volgende toe te voegen: “De Vlaamse ouderenraad heeft wat betreft het overleg tussen de betrokken actoren alsook de ondersteuning van de participatie van de doelgroep een stimulerende opdracht.”.

Bij de erkenningsvoorwaarden van de Vlaamse ouderenraad stelt men vast dat in het decreet van 30 april 2004 er één bepaling is opgenomen over de samenstelling van de Vlaamse ouderenraad, namelijk: “In de Vlaamse ouderenraad zijn afgevaardigden van ouderenorganisaties als lid opgenomen.”. Dit wordt nu geschrapt. In de memorie van toelichting stelt men dat dit nodig is omdat de bestaande bepaling een rem vormt op mogelijke evoluties. De Vlaamse Ouderenraad pleit voor het behoud van de bestaande bepaling. Het betrekken van verenigingen is cruciaal in de beleidsparticipatie van ouderen. Die verenigingen bereiken niet iedereen. Er zijn echter veel verenigingen met veel leden en vrijwilligers die contact hebben met de zogenaamd gewone gepensioneerden. Er is een reservoir aan ervaring en kunde waarvan men gebruik kan maken. Met het argument dat de niet-georganiseerden niet betrokken zijn, kan men op twee manieren omgaan. Ofwel gaat men die organiseren, ofwel gaat men werken met technieken waarbij een random groep wordt geraadpleegd. Die technieken kunnen echter ook door de lokale ouderenadviesraden zelf worden aangewend. Dit hoeft niet door het bestuur te gebeuren.

III. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Marijke Dillen* stelt dat artikel 9, §2, in verband met de partnerorganisaties bepaalt dat de Vlaamse Regering een of meer relevante partnerorganisaties kan aanwijzen. De VVSG heeft een aantal argumenten aangebracht om erkend te worden. Indien de Vlaamse Regering zou kiezen voor meerdere partners, wie ziet de VVSG dan als mogelijke andere relevante partner? De Vlaamse Ouderenraad heeft geen pleidooi gehouden om erkend te worden als relevante partnerorganisatie, maar wie ziet hij als een relevante partnerorganisatie?

Het budget was een reden voor dit ontwerp. De huidige budgettaire situatie van Vlaanderen is niet rooskleurig. Welk budget is redelijk om dit ontwerp te kunnen realiseren?

Artikel 7 over de Vlaamse ouderenraad bepaalt dat de leden van de Vlaamse Regering het advies van de Vlaamse ouderenraad moet inwinnen over alle ontwerpen van beslissingen die van strategisch belang zijn voor ouderen. Strategisch belang is een vage omschrijving. Hoe zou men dit begrip het best omschrijven? Het principe op zich mag niet uitgehold worden doordat de Vlaamse Regering het te restrictief zou interpreteren.

Mevrouw *Vera Van der Borcht* erkent dat het decreet van 30 april 2004 in het ouderenbeleid heel wat in beweging heeft gebracht. Het werd echter niet uitgevoerd. Het is schrijnend te moeten vaststellen dat bepalingen opgelegd door beleidsmakers niet worden uitgevoerd.

De spreekster verwijst naar haar schriftelijke vraag van 15 mei 2012 over de financiële ondersteuning van het lokaal ouderenbeleid. Uit het antwoord blijkt dat er de voorbije jaren veel kennis is opgebouwd. De vraag rijst wat met die kennis zal gebeuren. Ze vraagt zich af of deze kennis niet volstaat, en of er behoefte is aan bijkomende zaken. Het jaar-

lijkse budget van 148.000 euro is vanaf 2006 als projectsubsidie uitbetaald aan de VVSG. Die betoelaging volstaat – zo blijkt uit de uiteenzetting – momenteel voor de werking en ondersteuning. In het ontwerp van decreet is sprake van een nieuwe relevante partnerorganisatie, die ook subsidies moet krijgen. Waarom zullen in budgettaire moeilijke tijden tweemaal subsidies worden uitbetaald?

Volgens de Vlaamse Ouderenraad wordt te weinig gedaan voor vrijwilligers. Mevrouw Vera Van der Borght is van oordeel dat dit een taak is van de VVSG.

De Vlaamse Ouderenraad schrijft al drie jaar na elkaar adviezen over dit ontwerp van decreet. Is er in het ontwerp van decreet voldoende rekening gehouden met de adviezen of zijn er nog punten die men wil wijzigen of toevoegen?

De spreekster is de mening toegedaan dat een aantal belangrijke bepalingen uit het decreet van 30 april 2004 dreigen verloren te gaan. Ze vraagt beide instanties hoe ervoor gezorgd kan worden dat deze zaken niet wegvallen?

Mevrouw *Lies Jans* vindt het goed dat de Vlaamse Regering de weg van de betutteling van het lokale bestuur verlaat. Het decreet van 30 april 2004 is een goed instrument geweest om de ouderenparticipatie op het lokale niveau op gang te brengen. In tegenstelling tot het advies en het rapport van de Vlaamse Ouderenraad heeft ze geen analyse gehoord van de mankementen van het ouderenbeleid. Zij heeft de ervaring dat de ouderenadviesraden te veel een praatbarak zijn, te weinig proactief kunnen werken en niet wegen op het lokale niveau. Hoe ziet men de verbetering van ouderenparticipatie op het lokale niveau? Er bestaat al een aantal zaken, maar er komt een nieuwe generatie ouderen aan die op een andere manier wil participeren.

Het doel van het ontwerp van decreet is ook de planlast te verminderen. Ze vreest echter dat de lokale besturen het systeem van plannen en voortgangsrapportages zullen blijven hanteren. Men gaat naar beleids- en beheersplannen met indicatoren en doelstellingen. De gemeenten zouden kunnen teruggrijpen naar het instrument van rapportages voor bijvoorbeeld de ouderenorganisaties. Hoe kan men dit vermijden?

Mevrouw *Lies Jans* heeft een dubbel gevoel bij de rol van de provincies in het ontwerp van decreet. De provincies vervulden een goede rol in de ondersteuning en coaching van gemeenten. Door de provincie als partnerorganisatie in te schrijven vreest ze dat de functies worden vermengd. Ze vraagt nadere verduidelijking over de standpunten van de sprekers in verband met het nieuwe partnerschap van de provincies zoals bepaald in het ontwerp van decreet.

Afsluitend vraagt ze de heer Geeroms toelichting te geven over de op te richten federale ouderenadviesraad.

Mevrouw *Mia De Vits* gaat akkoord met de stelling dat democratische besluitvorming meer moet zijn dan vierjaarlijkse verkiezingen. Het moet een permanente dialoog zijn. De ouderenadviesraden zijn daarvoor een goed instrument. Die raden moeten een afspiegeling zijn van het diverse ouderenpubliek. De verenigingen vertegenwoordigen een zeer groot deel van de senioren. Ze hebben een grote rol te spelen als vertegenwoordigers van de ouderen in die adviesraden.

Het decreet van 30 april 2004 heeft heel wat in beweging gebracht. De spreekster maakt zich wel zorgen over de resultaten van de enquête van ABVV Senioren. In gemeenten met meer dan 20.000 inwoners, Zaventem uitgezonderd, is er een ouderenadviesraad. Volgens de enquête vraagt men maar in 40 percent van de gevallen daadwerkelijk om advies. Dat is geen goed resultaat, maar de spreekster twijfelt eraan of het ontwerp van decreet hier-

aan iets zal veranderen? Ze vraagt de sprekers hoe men ervoor kan zorgen dat gemeenten worden aangespoord om de ouderenadviesraden te raadplegen.

De belangrijkste wijziging is dat de rechtstreekse subsidies worden afgeschaft. Dat vloeit voort uit de interne staatshervorming. Mevrouw Mia De Vits is geen voorstander van betutteling van de gemeenten, maar ze meent dat de sprekers vrezen voor een verarming van het ouderenbeleid. Ze begrijpt dat deel uitmaken van een omvattend beleidsplan onvoldoende is en dat daar enkele aanvullingen op moeten komen, die men decretaal zou kunnen verankeren.

Mevrouw Mia De Vits begrijpt niet waarom diegenen die ervaring hebben vervangen worden door partnerorganisaties. Ze denkt dat dit niet de aangewezen weg is. Ze wil het bestaande valoriseren. Ze sluit zich aan bij de suggestie om minstens de Vlaamse ouderenraad te betrekken om zo de inhoud te garanderen bij het vervullen van de opdrachten door de partnerorganisaties.

De heer *Tom Dehaene* concludeert dat het decreet van 30 april 2004 een zekere dynamiek heeft teweeggebracht. Dat wordt ook bevestigd in zijn ervaring als lokaal mandataris. Het ontwerp van decreet maakt het mogelijk hier verder op te bouwen. Hij is verheugd dat organisaties zoals de VVSG en de Vlaamse Ouderenraad bereid zijn om de planlasten te verminderen. Dit ontwerp van decreet is een belangrijke stap in de vermindering ervan. Er moet over worden gewaakt dat er aandacht is voor het sociaal beleid in het algemeen en het ouderenbeleid in het bijzonder. Elk zichzelf respecterend bestuur zal daarvoor de nodige aandacht moeten hebben. Het zal dat ook moeten hebben voor de lokale adviesraden. Hijzelf heeft daar positieve ervaringen mee. Hij overlegt geregeld met seniorenadviesraden. Daar wordt er van gedachten gewisseld. Het is niet nodig om dat te formaliseren in een advies. Dat is immers ook een planlast die niet noodzakelijk toegevoegde waarde heeft.

De heer Tom Dehaene weet dat er veel overleg is gepleegd over dit ontwerp van decreet. Er is blijkbaar nog een aantal elementen die men wil aanpassen. Kan men een inzicht geven van de replieken die men in het overleg heeft gegeven? Bij de opmerking bij artikel 9 over het betrekken van de Vlaamse Ouderenraad bij het invullen van de opdracht, rijst de vraag of dergelijke precieze opmerkingen in een decreet moeten worden opgenomen. Het lijkt de spreker immers vanzelfsprekend.

Hij is tevens verheugd over de positieve uitlatingen over de provincies. Na de interne staatshervorming kunnen er nog altijd overeenkomsten gesloten worden tussen de Vlaamse overheid en de provincies. De aangehaalde positieve elementen kunnen ook daarin worden opgenomen.

De heer *Piet Van Schuylenbergh* wil geen pleidooi pro domo houden in verband met de partnerorganisaties. De rol van de VVSG om de lokale besturen te ondersteunen, maakt dat ze als partnerorganisatie kan worden beschouwd. Andere partnerorganisaties voorstellen is moeilijk. Wie ook de partnerorganisatie zal zijn, er valt wat voor te zeggen om de Vlaamse ouderenraad te betrekken bij de werkzaamheden van de partnerorganisaties gezien zijn inhoudelijke expertise. Bij het huidige aanbod van het VVSG is de Vlaamse Ouderenraad trouwens ook betrokken.

Het decreet van 30 april 2004 had als filosofie dat men lokale besturen zou betoelagen. Er is echter nooit geld voor uitgetrokken. Als men lokale besturen rechtstreeks vanuit de Vlaamse overheid voor een concreet beleidsdomein ondersteunt met een bedrag per inwoner, dan resulteert dat automatisch in grote bedragen. Men heeft dit vanwege budgettaire overwegingen niet gedaan.

Het ontwerp van decreet werkt niet meer met rechtstreekse financiering maar met partnerorganisaties. De projectsubsidie van de VVSG bedraagt 148.000 euro. De vraag of dat voldoende is, is moeilijk te beantwoorden. Concreet kan men met dit bedrag twee mensen beschikbaar stellen. Werken met partnerorganisaties zal tot een lager budget leiden dan het aanvankelijk vooropgestelde, maar nooit toegekende bedrag van 1,5 miljoen euro. Meer in het algemeen kan men de vraag stellen of een rechtstreekse betoelaging door de Vlaamse overheid van de lokale besturen toegespitst op één problematiek wel zinvol is. Als men lokale besturen wil ondersteunen bij beleidsvoering, lijkt het veel zinvoller om bijvoorbeeld het Gemeentefonds op te trekken.

De terminologie ‘van strategisch belang’ is die van de strategische adviesraden. Dat is een rekbaar begrip wat ook uit de praktijk blijkt. Sommige strategische adviesraden behandelen bijvoorbeeld ook eerder uitvoerende maatregelen. Er is geen pasklaar antwoord voor. De bedoeling is dat de Vlaamse Regering advies vraagt over de hoofdlijnen van haar beleid.

De heer Piet Van Schuylenbergh denkt niet dat de Vlaamse overheid veel meer middelen zal vrijmaken voor dit ontwerp van decreet. Men kiest voor het verderzetten van het bestaande. Met beperkte middelen kan men wel een aantal zaken doen.

De instrumenten uit het decreet van 30 april 2004 hebben voor een zekere dynamiek gezorgd. Het is niet omdat die instrumenten niet langer decretaal zijn verplicht, dat ze in de praktijk afschaft zullen worden. Er is geen enkel lokaal bestuur dat de ouderenraad zal afschaffen, misschien wel hervormen of samenvoegen met andere adviesorganen om een nieuwe dynamiek te creëren. Ook de andere instrumenten zijn verworven. Van belang is het Planlastendecreet: de Vlaamse overheid zegt niet hoe men iets moet doen, maar wel wat men moet doen. De Vlaamse overheid vraagt hier een inclusief lokaal ouderenbeleid te voeren. De Vlaamse overheid gaat ervan uit dat de lokale besturen zelf weten hoe ze dat moeten doen. Er is de lokale democratische controle opdat het beleid ook effectief zal worden gevoerd. De VVSG vindt de filosofie van het Planlastendecreet een goede filosofie. Participatie is noodzakelijk. Van de gemeenten en de OCMW's wordt verwacht dat ze burgers en lokale actoren betrekken bij het beleid. De ondersteuning van de VVSG is daarop gericht. Adviesraden hebben hun verdienste, maar andere participatiemethodieken en -instrumenten moeten meer ontwikkeld worden.

De heer Piet Van Schuylenbergh vreest geen terugkeer van planlasten. Het zijn de lokale besturen die om een planlastenvermindering hebben gevraagd. Ze hebben zelf gevraagd om nog met één omvattend meerjarenplan te werken dat het volledige terrein bestrijkt waarop gemeenten en OCMW's actief zijn en waarin de grote doelstellingen worden uitgetekend.

De provincies hebben inderdaad een aantal zaken gerealiseerd ter ondersteuning van de lokale adviesraden. Op de vraag welke instantie het best geplaatst is ter ondersteuning van de lokale overheden, is het eerste antwoord niet de provincies. De provincies zijn het beleidsniveau dat andere zaken moet doen dan lokale besturen ondersteunen. De spreker pleit er niet voor om de provincies als partnerorganisatie op te nemen, en dat zonder afbreuk te willen doen aan de resultaten die de provincies op dit vlak al hebben gerealiseerd.

De heer Piet Van Schuylenbergh kent de ABVV-enquête niet en kan er geen commentaar op geven. Zijn aanvoelen is echter, dat waar er adviesraden zijn, er wel degelijk gebruik van wordt gemaakt. De besturen houden op een of andere manier ook rekening met de adviezen. Voor de betrokkenheid van de adviesraden meent hij dat er geen problemen zijn. Voor de andere doelgroepen ligt het moeilijker om ze te betrekken bij het beleid. Hij vindt het bestaan van adviesraden positief, maar denkt dat dit niet voldoende is.

De heer *Jul Geeroms* is van oordeel dat de Vlaamse Ouderenraad niet kan antwoorden op de vraag wie partnerorganisatie kan zijn. Het is niet hun voorstel om dit in te voeren en de Vlaamse Ouderenraad heeft bijgevolg geen idee waar er precies naar wordt gestreefd. Men kan alleen vaststellen dat het nu de facto de VVSG is. Voor andere actoren zijn er de provincies. De vaststelling is dat de provincies vroeger in de ouderenadviesraden en andere organisaties een belangrijke stimulerende rol hebben gespeeld. Die kennis zou best behouden blijven. Het ligt niet in het verlengde van de rol van de Vlaamse Ouderenraad om lokale besturen te ondersteunen. Tot de corebusiness van de Vlaamse Ouderenraad behoort wel het ondersteunen van de ouderen zelf. De Vlaamse Ouderenraad claimt wel een rol ten aanzien van ouderen die deel uitmaken van de ouderenadviesraden.

De Vlaamse Ouderenraad wijst betutteling en planlast voor de gemeenten af. Dit mag echter niet tot gevolg hebben dat men een stap achteruit zet in het structureel inspelen op onderwerpen van belang voor ouderen. De indruk bestaat dat men door het ontwerp van decreet instrumenten verliest. Van belang zijn de structurele mogelijkheden die ouderen op lokaal vlak hebben om hun standpunten kenbaar te maken ten aanzien van de lokale besturen. Wat kan een ouderenorganisatie doen als de lokale overheid faalt in het betrekken van ouderen bij het beleid? Welke instrumenten zijn er? Hoe kunnen ouderen hun competenties aanwenden en bijschaven in de beleidsparticipatie op het lokaal niveau? Bij de komende generaties van ouderen zitten veel mensen met andere competenties. De vraag rijst hoe deze mensen kunnen worden ondersteund.

Niet alle ouderenadviesraden zijn praatbarakken of feestcomités. Punt is dit te verbeteren, wat de voorbije jaren onder meer dankzij het decreet van 30 april 2004 ook is gebeurd. Mensen op een aangename manier samenbrengen is niet onbelangrijk. Inspraak staat niet gelijk met nota's of memoranda.

De Vlaamse Ouderenraad vraagt zich ook af wat er met strategisch belang bedoeld wordt. Het is wel zo dat de Vlaamse Ouderenraad ook op eigen initiatief advies kan verlenen. Tot nog toe werd er enkel door de minister bevoegd voor het Ouderenbeleid advies ingewonnen. Onlangs werd er tevens door de minister bevoegd voor Wonen een advies gevraagd over een nota ter voorbereiding van het woonbeleidsplan. Er werden wel adviezen op eigen initiatief uitgebracht, bijvoorbeeld over leeftijdsdiscriminatie bij hospitalisatieverzekeringen en over de leeftijdsgrens van 65 jaar bij het hulpmiddelenbeleid.

Er is de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen. De Federale Adviesraad voor Ouderen zal het Raadgevend Comité voor Pensioenen vervangen. Het is de bedoeling de participatie van ouderen uit te breiden met mobiliteit, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en maatschappelijke integratie. Na een jarenlange voorbereiding is er een uitvoeringsbesluit dat de samenstelling van de Federale Adviesraad regelt. Er is ook een oproep geweest voor kandidaten. Op 27 november 2012 zal de Federale Adviesraad worden geïnstalleerd. De raden van de deelgebieden spelen er geen structurele rol in. De Raad van State stelde dat er een bevoegdheidsconflict zou zijn indien dit zou gebeuren.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* stelt dat de VVSG 480.000 euro krijgt van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om een aantal specifiek opdrachten uit te voeren. Een van die opdrachten is de ondersteuning van lokale besturen bij ouderenbeleidsparticipatie. Daarnaast is er de projectsubsidie van 148.000 euro.

Volgens mevrouw *Mia De Vits* stellen de sprekers dat er een aantal bemerkingen werden geformuleerd die niet in het ontwerp van decreet werden opgenomen, zoals het betrekken van de Vlaamse ouderenraad bij het vervullen van de opdrachten van de ouderenraden. Volgens de heer Van Schuylenbergh gebeurt dit nu al. Ze vraagt zich af waarom dat niet in

het ontwerp van decreet wordt vermeld? Hetzelfde geldt voor de provincies. Men erkent de rol van de provincies, toch worden zij niet vermeld als partnerorganisaties.

De VVSG heeft een convenant met de Vlaamse Regering, verklaart de heer *Piet Van Schuylenbergh*. De subsidie van 148.000 euro maakt deel uit van het bedrag van 480.000 euro. Ze komt er niet bovenop. Het is een convenant voor vijf jaar waarvoor jaarlijks 480.000 euro uitgetrokken wordt. Dit bedrag wordt jaarlijks technisch vertaald in een subsidiebesluit van de Vlaamse Regering.

Aansluitend vraagt mevrouw *Vera Van der Borgh* zich af hoe het convenant uitgevoerd zal worden eens het nieuwe decreet geldt, en er een andere relevante partnerorganisatie wordt aangewezen.

De heer *Jul Geeroms* deelt mee dat als reden voor het schrappen van de lidorganisaties in de memorie van toelichting vermeld staat dat dit nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt. De minister heeft geen nadere uitleg verstrekt. Het is niet duidelijk wat ermee wordt bedoeld. Tenzij het de bedoeling zou zijn om inspraakkanalen te organiseren waarbij de ouderenorganisaties over het hoofd worden gezien.

Mevrouw *Mia De Vits* is van oordeel dat wat in de praktijk gebeurt, decretaal verankerd kan worden. Hoewel iedereen de rol die de provincies spelen erkent, wordt hun rol als partnerorganisatie enkel vermeld in het ontwerp van decreet.

De heer *Piet Van Schuylenbergh* zegt dat het ontwerp van decreet openlaat hoeveel partnerorganisaties er zullen zijn. Het kunnen er meerdere zijn. De Vlaamse Regering zal kiezen welke organisatie de partnerorganisatie wordt.

Volgens mevrouw *Mia De Vits* gaat het er niet om dat de Vlaamse Ouderenraad partnerorganisatie wil worden, maar wel betrokken wil zijn.

De heer *Tom Dehaene* meent dat een partnerorganisatie nooit zal worden aangesteld als deze geen structureel overleg organiseert met de betrokken actoren.

Mevrouw *Helga Stevens* wil vermijden dat een aantal groepen zoals personen met een handicap, personen van allochtone afkomst of holebi's over het hoofd worden gezien. Daarnaast vraagt ze aandacht voor kruisbestuiving om de tussenschotten te overstijgen.

IV. UITEENZETTING DOOR DE HEER JOHAN TRUYERS, ADJUNCT-ALGEMEEN SECRETARIS OKRA

De heer *Johan Truyers* is niet met de fijne kam door het ontwerp van decreet gegaan, maar het is wel met de leden besproken. OKRA start op 26 november 2012 een campagne om armoede bij ouderen op de politieke agenda te zetten. Als middenveldorganisatie bereikt men de armen niet. Er worden echter ook partnerschappen aangegaan. OKRA heeft vooral partnerschappen met Welzijnszorg en Welzijnsschakels, en tracht bruggen te slaan tussen een traditionele middenveldorganisatie en organisaties waar armen het woord nemen. Deze actie zal voortgezet worden in 2013. Men zal zo veel mogelijk op het lokale niveau investeren.

Beleidsparticipatie betekent voor OKRA invloed uitoefenen in alle fasen van het besluitvormingsproces. Dit kan zowel het vaststellen van het probleem zelf zijn, als het voorstellen van mogelijke oplossingen en alternatieven. Dit wordt vertaald in de silverboeken die als memorandum kunnen worden aanvaard. In een 170-tal gemeentes werd bij de jongste gemeenteraadverkiezingen een dergelijk silverboek opgesteld. Er worden ook acties gevoerd als de definitieve beslissing al genomen is.

Inspraak is meer dan de formele inspraakprocedures. In de eerste plaats gaat men ouderen motiveren om zich politiek te engageren. Daarnaast is er de participatie op alle mogelijke vormen van zelforganisatie van de ouderwordende bevolking zoals actiegroepen, wijkcomités of verenigingen. De spreker benadrukt dat de vrijwillige inzet en lidmaatschap van een vereniging belangrijke elementen van de democratische politieke cultuur in Vlaanderen zijn en blijven. Wanneer men op Europees niveau samenwerkt dan zijn de Vlaamse middenveldorganisaties minder bekend in de nieuwe Oost-Europese lidstaten. Dit is een belangrijke manier om het democratische proces te beïnvloeden.

Uiteraard zijn er ook de noodzakelijke formele inspraakmogelijkheden. Die kunnen gaan van individuele inspraak zoals ideeënbusen, ombudsman, klachtentelefoon, bezwaarschriften onderzoek, spreekrecht voor burgers op de gemeenteraad tot de meer collectieve inspraakformules zoals hoorzittingen, tijdelijke inspraakprojecten en permanente adviesraden.

Dit overzicht is om twee redenen belangrijk. Ten eerste wordt er bij participatie op lokaal niveau dikwijls enkel uitgegaan van de gemeentelijke ouderenadviesraden. Een te eenzijdige focus op de gemeentelijke ouderenadviesraden leidt tot frustraties, zowel bij de beleidsvoerders, als bij de vertegenwoordigers in de raden. Ten tweede moet er rekening gehouden worden met de brede omschrijving van participatie.

OKRA is er niet van overtuigd dat publieke besturen of verenigingen die daar dicht bij aanleunen de relevante partnerorganisaties zijn om deze participatie op te bouwen met alle partners. Ze vertrekken te sterk vanuit het oogpunt van de mandatarissen en het personeel van het lokaal openbaar bestuur. Het oogpunt van de lokale ouderwordende bevolking komt daardoor te weinig in beeld. Men mag niet vergeten dat in een democratie de macht bij het bestuur zit. Daar tegenover staat de ouderwordende bevolking die dikwijls vindt dat ze te weinig invloed kan uitoefenen. OKRA vindt dat een relevante partnerorganisatie vertrekt vanuit de praktijkervaring die ouderen zelf opgebouwd hebben in het hele inspraak- en participatieproces.

Een tweede vraag die rijst is wie een relevante partnerorganisatie kan aanspreken om het participatieproces te begeleiden. Is dit enkel het publieke bestuur? De 10 percent die geen lid zijn van een adviesraad zullen dit niet doen? OKRA vindt dat dit initiatiefrecht moet worden ingeschreven bij de gemeentelijke adviesraden of lokale particuliere organisaties als er geen gemeentelijke adviesraad is.

V. UITEENZETTING DOOR DE HEER PIETER VAN HERCK, SENIOR FELLOW VAN HET ITINERA INSTITUTE

Het Itinera Institute heeft recent een aantal gerichte studies uitgevoerd over het ouderenbeleid. De heer *Pieter Van Herck* wil daarover een aantal reflecties brengen op een wetenschappelijke en neutrale basis. Wat zijn de uitdagingen van vandaag? Waar gaat men naartoe? Biedt het beleid al dan niet een antwoord op die uitdagingen?

1. Positief

Het decreet van 30 april 2004 was een positief instrument. Gemeenten hebben veel ingezet om dat daadwerkelijk te realiseren. Ook al werd het niet uitgevoerd en al was er geen financiering voor, toch zag men dat de gemeenten verwachtten dat dit in de toekomst gestalte zou krijgen. Anderzijds zat men lokaal met planlasten. Gemeenten worden inderdaad overspoeld met vragen naar rapporten.

Het ontwerp van decreet gaat verder met een meerjarenplanning. Het is goed dat ondersteuning aanbieden door middel van vorming, sensibilisering of intervisie aan bod komt.

Men moet de lokale verantwoordelijkheid meer benadrukken. Het Vlaamse niveau moet geen controlerende functie hebben op het lokale niveau.

2. Kritische reflecties

Een eerste kritische reflectie gaat over het budget. Aanvankelijk was er in 1,5 miljoen euro voorzien. Er was een tekort van 1,35 miljoen euro om het oorspronkelijke decreet uit te voeren. De behoeften van de ouderen zijn een van de belangrijkste uitdagingen voor de komende jaren. De spreker vraagt zich af of 1,35 miljoen euro zo een groot bedrag is om het decreet volledig om te gooien, rekening houdend met de positieve effecten? Hij vreest dat dit een verborgen besparingsmaatregel is voor zowel het Vlaamse als het lokale niveau. Voor veel burgemeesters betekent het ontwerp van decreet dat ze geen lokaal ouderenbeleidsplan meer moet opstellen. De planlast verminderen betekent evenwel niet dat er geen plan meer hoeft te zijn. Er zijn zorgen dat dit ontwerp van decreet een verkeerde de boodschap uitzendt. Dat kan ertoe leiden dat minder in plaats van meer wordt gedaan.

Een meer principiële vraag is die naar de verhouding tussen planlast voor de gemeente versus de behoefte van de ouderen. De wijziging is meer aanbod- dan vraaggedreven. Het gaat niet over de behoefte van de ouderen. Het argument is zuiver de belasting van de gemeente. De heer Pieter Van Herck vindt niet dat dit het belangrijkste argument mag zijn.

Het meest storende is de ommezwaai van een alles- naar een bijna-niets-benadering. Een deel wordt afgeschoven op de zogenaamde partnerorganisaties. Het zal er waarschijnlijk maar een zijn. Dat is een drastische ingreep. De vraag rijst of twee bestuursniveau niet continu met elkaar moeten samenwerken. Het Vlaamse beleid en het lokale beleid zouden hun doelstellingen op elkaar moeten afstemmen. Er zou meer met een horizontaal samenwerkingsmodel van gelijkwaardigheid moeten worden gewerkt. Daarvoor is er een wijziging van het decreet nodig.

Er wordt in een bijlage aangegeven dat er voor de gemeenten nog enkel baten zouden zijn en geen lasten. Dit betekent eigenlijk dat de gemeenten het niet meer moeten doen, maar wel de VVSG en of de partnerorganisatie. Dit is onmogelijk met meer dan 300 gemeenten.

Een laatste punt is of de VVSG de enige of beste mediator is. De VVSG heeft expertise opgebouwd. Als het beleid een deel van de middelen wil verdelen onder partnerorganisaties, dan is het nodig dat van in het begin meerdere organisaties uitgenodigd worden om voorstellen te lanceren zodat kan worden nagegaan welke ondersteuning de diverse concurrenten aanbieden. Kunnen zij niet gelijktijdig een rol spelen voor de gemeenten elk vanuit zijn eigen expertise? Als men met één partner werkt, moet men heel duidelijk de resultaatsverbintenissen vastleggen.

3. Matrixorganisatie

De heer Pieter Van Herck opteert voor een matrixbeleidsorganisatie waar de twee niveaus bij elkaar aanleunen. Er is een gedeelde verantwoordelijkheid, met doelstellingen en cijfers die aanvullend zijn. De evaluatie van de gemeenten hoeft geen dik rapport te zijn. De evaluatie op basis van doelstellingen en cijfers kan beknopt zijn.

De financiële prikkels zullen niet worden gerealiseerd. In Québec is men erin geslaagd subsidies van het lokaal naar het regionaal niveau te laten gaan, en die subsidies zijn door elkaar aanvullende doelstellingen gekoppeld, zonder dat er een controledwang is. De vraag rijst waarom Vlaanderen zich niet inschakelt in een meer internationaal kader. Om te werken met een methode die internationaal gedragen is met een eigen batterij aan instrumenten.

VI. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Lies Jans* is het eens dat de vraag naar partnerorganisaties niet alleen mag gesteld worden door de lokale besturen, maar ook door de organisaties op het terrein. Ze vraagt hoe dat in de praktijk kan worden omgezet.

Ze vraagt zich af of de omwenteling wel zo drastisch is als de heer Van Herck voorstelt. Zijn uiteenzetting was veel minder genuanceerd dan de werkelijkheid. De instrumenten van het decreet worden losgelaten, maar daarom niet afschaft. De vrees dat veel lokale beleidsverantwoordelijken geen ouderenbeleid meer zullen voeren, is onterecht.

De gedeelde verantwoordelijkheid en de gealigneerde doelstellingen zoals vermeld in de matrixbeleidsorganisatie zijn volgens mevrouw Lies Jans de gedachtegang die de Vlaamse Regering volgt. Vlaanderen zet een kader uit en geeft de nodige impulsen op bepaalde vlakken. Het lokaal bestuur kan zich daarop enten en nog extra maatregelen nemen. Dit is de filosofie achter de interne staatshervorming en de nieuwe beleids- en beheerscyclus.

Mevrouw *Mieke Vogels* kan de heer Van Herck volgen. Gemeenten voelen zich betutteld en lijden onder de regelnevel. Dit ontwerp van decreet schaft echter de betutteling in het verkeerde decreet af. De beleidsplannen verdwijnen, maar de verantwoordelijkheid van de gemeenten om zorg op maat te organiseren voor een ouder wordende bevolking, wordt alsmear groter. Daar blijft de betutteling bestaan. Het budget voor ouderenbeleid zit niet in het decreet van 30 april 2004, maar in het Woonzorgdecreet, dat betuttelend blijft. Lokale besturen kunnen de middelen niet rechtstreeks gebruiken om zorg te organiseren op maat van de ouderen in hun gemeente. Dit ontwerp van decreet is een schijnoperatie om de indruk te wekken dat de bevoogding afneemt.

Mevrouw *Marijke Dillen* hoort een pleidooi om af te stappen van de VVSG als geprefereerde partnerorganisatie. De vraag rijst wie men dan wel ziet als mogelijke partnerorganisatie(s).

Voor mevrouw Marijke Dillen was de uiteenzetting van de heer Van Herck wel genuanceerd. Ze meent dat men terecht moet vrezen dat een aantal gemeenten in Vlaanderen hun verantwoordelijkheid niet zullen opnemen. De spreekster sluit zich voorts aan bij de opmerkingen van mevrouw Vogels.

De heer *Tom Dehaene* heeft geen fundamentele opmerkingen over het ontwerp van decreet zelf gehoord, maar wel over de latere invulling ervan. Hij is wel verwonderd dat een organisatie als Itinera Institute vragen stelt bij een voorstel om dezelfde resultaten te halen met minder middelen. Als men 1,5 miljoen euro verdeelt over de gemeenten, dan geeft men 4870 euro per gemeente. Daar zal in de meeste gemeenten niet veel mee gebeuren. Hij is voorstander van de voorgestelde werkwijze vanwege het beoogde resultaat: het ouderenbeleid op lokaal niveau is en blijft een belangrijke taak van de lokale besturen. De vraag is hoe men de besturen aanzet om daarvoor de nodige initiatieven te nemen. Dit ontwerp van decreet zal dit realiseren, en bovendien met minder middelen.

Op de opmerking dat de middelen niet langer naar de lokale besturen gaan, reageert de spreker met een verwijzing naar het Gemeentefonds. De vraag is of men de middelen wil verdelen of groeperen in bijvoorbeeld het Gemeentefonds?

Hij heeft begrip voor de opmerking dat een aantal gemeenten misschien niet voldoende aandacht zal schenken aan het ouderenbeleid. Hij roept evenwel op vertrouwen te hebben in de lokale besturen. Een lokaal bestuur dat geen seniorenbeleid voert, kan een electorale afstraffing verwachten.

Hij vindt het goed dat de lokale besturen ondersteund zullen worden door een partnerorganisatie. De Vlaamse Regering zal de meest geschikte partner moeten kiezen. Er komt daarvoor een aantal organisaties in aanmerking.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* was aanvankelijk de mening toegedaan dat het ontwerp van decreet een planlastvermindering beoogt. Door de hoorzitting groeit echter haar bezorgdheid over hoe, en of de gemeenten dit zullen realiseren. Ze is er hoe langer hoe minder van overtuigd dat men met minder geld hetzelfde zal realiseren. De relevante partnerorganisatie zal er ongetwijfeld wel komen, waardoor het beleid tweemaal zal betalen voor hetzelfde werk.

De heer *Johan Truyers* is geen voorstander voor het afschaffen van beleidsplannen omdat het goede instrumenten zijn om lokaal beleid te voeren. Het ouderenbeleidsplan staat ingeschreven in het lokaal sociaal beleidsplan. Er is een onderzoek van het HIVA naar participatie van de bevolking aan deze beleidsplannen. Beleidsplannen zitten vooral in handen van de administratie en de politiek, en veel minder bij de bevolking. Als men voor een partnerorganisatie kiest, moet men proberen de publieke kant te kiezen. Het beleid moet voortdurend rekening houden met het publiek.

De Vlaamse Ouderenraad heeft twee functies: een advies- en een overlegfunctie. Alles wat te maken heeft met bijvoorbeeld de ouderenweek wordt in overleg met alle organisaties behandeld. Deze organisaties zouden binnen de Vlaamse Ouderenraad een partnerorganisatie kunnen oprichten om de participatie van de oudere bevolking vraaggestuurd te realiseren. OKRA wil het initiatief nemen om bij de Vlaamse Ouderenraad aan te kaarten of er binnen het overleg een mogelijkheid is om zich als partnerorganisatie in te schrijven.

De heer *Pieter Van Herck* herhaalt dat het decreet van 30 april 2004 positief heeft gewerkt. Hij ontkent dat er op lokaal niveau te weinig verantwoordelijkheidsgevoel zou zijn. De gemeenten hebben al voor een groot deel hun verantwoordelijkheid genomen. Men kan echter niet ontkennen dat er een ommezwaai is in het beleid. Gemeenten hebben niet alleen gewerkt vanuit een verantwoordelijkheidsgevoel. Ze beschouwen het ook als een verplichting en hoopten dat de middelen ooit wel eens zouden volgen. In het ontwerp van decreet zit de boodschap dat dit zo niet zal zijn. Veel lokale beleidsvoerders gaan er daarom vanuit dat ze enkel nog een meerjarenplan moeten opstellen en geen lokale ouderenbeleidsplannen meer. De vraag is welk aandeel het ouderenbeleid nog zal hebben in het meerjarenplan. Itinera Institute pleit voor een combinatie van de twee. De VVSG werkt al hard samen met gemeenten. Ook andere organisaties doen dit. Hij wil meer een en/en- dan een of/of-verhaal.

Hij heeft niet gesteld dat men van de VVSG moet afstappen. De VVSG is een van de types van mogelijke partnerorganisaties die aan bod moet kunnen komen.

De heer *Pieter Van Herck* is er niet van overtuigd dat men door de ommezwaai tot een beter resultaat zal komen met minder middelen. De boodschap aan de gemeenten is niet de boodschap die men wil geven. Itinera Institute is voorstander van efficiënt werken op alle mogelijke vlakken. Dat moet men echter niet doen op zijn grootste uitdagingen. Dit budget is nog maar klein bier in vergelijking met de middelen die de komende jaren nodig zullen zijn voor het ouderenbeleid.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Mia DE VITS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (= Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten